

Szőlőgubacsatka kártétele a levél színmén

Szabad szemmel nem látható kártevők

A SZŐLŐBEN MINDEN ÉVBEN TÖBB ATKAFAJ KÁRTÉTELÉVEL TALÁLKOZHATUNK. KÖZÜLÜK A SZŐLŐLEVÉLATKA, A SZŐLŐGUBACSATKA, A PIROS GYÜMÖLCSFA-TAKÁCSATKA ÉS A KÉTFOLTOS TAKÁCSATKA KÁROSÍTÁSA A LEGGYAKORIBB. AZ ATKÁK A MELEG, SZÁRAZ ÉVJÁRATOKBAN OKOZZÁK A LEGNAGYOBB KÁROKAT.

DR. KOLEVA ROSZICA

A szőlőlevélatka 2 pár lábú, lapított orsó alakú, sárgásfehér, nagyon apró (0,15-0,16 mm), szabad szemmel nem látható állat. Gazdasági szempontból a szőlőt károsító atkák közül a legjelentősebb. A házikerti szőlőkben gyakran megtalálható kártevő, a szőlőlevelek fodrosodását okozza. A kifejlett nőtényei telelnek át a tőkereszek kérge és a rügypikkelyek alatt, több egyedből álló kolóniákban. Tavasszal folyamatosan elhagyják a telelési helyeiket, és szivogatni kezdik a kis leveleket és

a fiatal hajtásokat. A károsítás következtében a fiatal levelek zsugorodnak, fodrosak lesznek, és áteső fényben sok apró, sárgás foltocska látható rajtuk. Erős atkakártétel esetén satnya, fejletlen hajtások képződnek, hosszúságuk csak az egészséges hajtások egyharmadát éri el. Főleg az idősebb fás részek szomszédságában fekvő hajtások fejlődnek gyengén. Az erősen fertőzött tőkék a sok fattyúhajtás előtörése miatt folyamatosan seprősödnek. Főleg a fiatal telepítéseken

A szőlőlevélatka korán kezd szívogatni, kártétele visszafogja a hajtás és a levél fejlődését

veszélyes a kártétele, mert évekre visszavetheti a tőkét a fejlődésben. A meleg, száraz évszabotok kedvezőek elszaporodására.

A szőlőgubacsatka szintén 2 pár lábú, hengeres alakú, sárgásfehér-rózsaszínű, nagyon apró (0,15 mm) állat. A szőlőlevelek gubacsosodását okozza. A szőlőlevélatkával rokon faj, megjelenésük is hasonló, egyedüli tápnövénye a szőlő. A két atkafaj gyakran együtt telet a rügypikkelyek alatt, illetve a vesszők tövének a kéreg alatt. A kifejlett, áttelelt atkák tavasszal már a

A levél fonákán besüppedő, fehér nemezes foltokat a szőlőgubacsatka okozza

duzzadó rüggekben megkezdik szívogatásukat. A szívogatás hatására a szőlőlevelek színén kidudorodások keletkeznek, a levelek fonákán pedig sűrű, kezdetben sárgásfehér, majd barnuló nemezes foltok képződnek. Májusban-júniusban szaporodik a leginkább, de gyengébb fertőzés esetén a jellegzetes kárkép csak az

alsó leveleken figyelhető meg. Olykor virágfertőzés is lehetséges. A szőlőgubacsatka csak nagyon erős levélfertőzés esetén okoz súlyos károkat. A nemezes foltokból ősszel az atkák a rüggekbe húzódnak.

A takácsatkák közül a szőlőültetvényekben első sorban a piros gyümölcsfa-takácsatka károsít, de a sárgászöld színű kétfoltos takácsatka is előfordul. Soktápnövényű, azaz nemcsak a szőlőre specializálódott atkafajok. A tenyészidőszak alatt 4-6, de több nemzedékük is lehet. A lárvá, nimfa és a kifejlett egyedek egyaránt károsítanak. A takácsatkák károsítása nyomán a levelek vörösrre vagy rozsdabarnára színeződnek el, majd idő előtt lehullanak.

A takácsatkák nyári szívogatása miatt elszíneződött levél

A 0,5-0,6 mm nagyságú piros gyümölcsfa-takácsatka közvetlenül fakadás után okozza a legnagyobb kárt, amikor a fiatal lárvák tömegesen lepik el, illetve szívogatják a fakadó rüggeket és a kis hajtásokat. A fiatal korban károsított leveleken apró, elhalt foltok, vagy súlyosabb esetben a levélszélek barnulása, a levelek kanalasodása figyelhető meg. Leginkább a későn fakadó és a lassúbb növekedésű fajták károsodnak. A nyári kártétel hatására csökken a levelek asszimilációs képessége, ami késleltetheti a termés beérését. A piros gyümölcsfa-takácsatka kárminvörös színű téli tojásai telelnak át az egyéves vesszők alján, a kétéves fás részeken, a kéreg repedéseiben és a rüggek környékén.

A 0,4-0,5 mm hosszú, különböző színű kétfoltos takácsatka károsításával csak később, a nyár folyamán lehet számolni. A kártevő a nyár elejéig a

tökek közvetlen környezetében lévő gyomokon él. Az atkák a szőlőlevelek fonákán szívogatnak, ahol pókhálószerű szövedéket is készítenek. A szívogatás hatására a levelek foltosan elszíneződnek, számos szívásnyom látható rajtuk. A lombzotat piszkossárga, bronzszínű lesz, és az erős kártétel rendszerint korai lombhullással jár együtt. A kártétel következtében romlik a tökek fagyűrűrese is. A kétfoltos takácsatka kifejelett narancssárga nőtényei telelnek át a kéreg repedéseiben, gyommaradványokon vagy a talaj felső rétegeiben.

Piros gyümölcsfa-takácsatka (a), kétfoltos takácsatka (b) és *Typhlodromus pyri* ragadozóatka (c)

ezáltal a lerakott telelő tojások számát is hatásosan csökkentjük. A nyár végén a telelőre vonulás megindulásakor a telelő népesség számát csökkentő kezelés már a következő év termésbiztonságát szolgálja.

A piros gyümölcsfa-takácsatka nagyobb előfordulása esetén a tenyészidőszak elején eredményesen használhatjuk a Nissorun 10 WP atkaölő szert a takácsatkák tojásai és lárvái ellen. Kerülni kell a túlzott mértékű nitrogéntrágyázást, mert az fokozza a takácsatkák kártételének mértékét.

Az atkák szaporítóanyaggal is átvihetők, ezért fontos, hogy telepítésre csak egészséges szaporítóanyagot használjunk.

A szőlőben élő kártevő atkák egyedszámát a ragadozó atkák (pl. *Typhlodromus pyri*, *Zetzellia mali*) kordában tudják tartani, de kímélésük érdekében egyes hatóanyagokat (*piretroidok*, *ditiokarbamátok*) csak nagyon korlátozottan használjunk.

Védekezés

Az atkák elleni védekezésben legfontosabb a kártétel megelőzése! Leghatékonyabban speciális atkaölő szerekkel védekezhetünk ellenük. Az első permetezést még a fakadó hajtások károsodása előtt – a rügyfakadás és a 2-3 leveles állapot közötti időszakra kell időzíteni. Több atkafaj együttes előfordulása, vagy elhúzódó előjövetele esetén a megfelelő hatáshoz érdemes 10-12 napon múlva megismételni a permetezést.

Meleg, száraz években egy nyári permetezés is indokolt ellenük, amivel a fajok egyedszámát,

1. táblázat. A szőlő lemosó permetezésére alkalmazható szabad forgalmú készítmények

Készítmény (hatóanyag)	Hatásmód	Károsító	Dózis (g/10 l víz, ml/10 l víz)	Forgalmi kategória	É.v.i.
Nissorun 10 WP (hexitiazox)	kontakt és gyomorméreg	piros gyümölcsfa-takácsatka, kétfoltos takácsatka	4-5 g	III.	21
Ortus 5 SC (fenpiroximát)	kontakt	szőlő-levélatka, takácsatkák	10 ml	II.*	14
Vertimec Pro (abamektin)	kontakt és felszívódó (transzlamínáris)	takácsatkák, szőlőlevélatka, szőlő-gubacsatka	7,5 ml	II.	28
Zoom 11 SC (etoxazol)	kontakt és mélyhatású	piros gyümölcsfa-takácsatka, szőlőlevélatka, takácsatkák, szilvataácsatka	2,5 ml	III.	28

*-300 ml-es, illetve ennél kisebb kiszerezésben III. forgalmi kategória

Érdekességek a kertészet világából

Uniós oltalmat kapott a Budaörsi őszibarack

Az Európai Bizottság április 19-én oltalom alá vette a Budaörsi őszibarack elnevezést, ezzel 67-re emelkedett az uniós oltalomban részesült magyar földrajzi árujelzők száma. A földrajzi árujelzők használata komoly gazdasági előnyt jelent a termelők számára, hiszen jelentősen növeli a termék hozzáadott értékét.

Tavasszal angyali türelem kell a kaktuszokhoz, különben elpusztulnak

A kaktuszok és a többi pozsgás növény legtöbb faja nem képes szabadföldön áttelelni nálunk hűvös, világos helyen, teljes nyugalomban vészelik át a hideg hónapokat. Tavasszal már mindenképp gondoskodni akarunk róluk, de nagyon óvatosan kell eljárunk. A legtöbb pozsgást kora tavasszal öltem meg pusztán jóindulatból, egyetlen, túl korai locsolással. Mi a legfontosabb teendők ilyenkor?

Egy „emlékezetes” ajlnövény

A meténg erdei ajlnövény, kiváló talajtakaró árnyéki dísnövény, emellett a gyógyszeripar is használja, hiszen a Cavinton gyógyszer hatóanyagát ebből állítják elő. Ez az agyi vérkeringési problémákra, így az emlékezőképességre is jó hatással van...

**A kertészettel kapcsolatos bővebb tartalomért
keresse fel naponta frissülő hírportálunkat,
a magyarmezogazdasag.hu-t!**